

II.

Předkládací zpráva

Vládě České republiky je předkládán Technologickou agenturou České republiky návrh Programu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GAMA (dále jen „program“), původně označovaný jako EFKOM. Předkládaný materiál obsahuje v části III. vlastní návrh programu, který se vládě předkládá ke schválení dle § 5 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 130/2002 Sb.“).

V souladu se zákonem č. 130/2002 Sb., je hlavní úlohou Technologické agentury České republiky (dále jen „TA ČR“) připravovat a implementovat programy aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které přispívají ke zvyšování konkurenceschopnosti a k hospodářskému růstu ČR. Klíčovou strategií TA ČR je tak v této souvislosti podpora úzké spolupráce a komunikace mezi výzkumnými organizacemi a soukromým sektorem, která vede k efektivnímu praktickému využití výsledků výzkumu a vývoje.

Navrhovaný program je zaměřen na podporu ověření výsledků výzkumu a vývoje (dále jen „VaV“) z hlediska jejich praktického uplatnění a na přípravu jejich následného komerčního využití. Právě cílená podpora aktivit ověřování komerčního potenciálu perspektivních technologií a příprava následného komerčního využití výsledků výzkumu byla vyhodnocena jako jedna ze slabin stávajících politik podpory aplikovaného výzkumu a vývoje. Svým zaměřením tedy navrhovaný program doplňuje a navazuje na stávající programy státní podpory, včetně specifických výzev operačních programů strukturálních fondů EU. Vzhledem k časovému souladu s dalším plánovacím obdobím strukturálních fondů EU se předpokládá využití zkušeností získaných v prvních letech programu a inkorporace navrhovaných aktivit mezi opatření v nových operačních programech. Výhodou navrhovaného programu je možnost přispívat i na projekty pražských výzkumných organizací a firem.

Hlavním cílem programu je podpořit a významně zefektivnit transformaci výsledků VaV, dosažených ve výzkumných organizacích (dále jen „VO“) a/nebo ve spolupráci mezi VO a podniky, do podoby praktické aplikace umožňující jejich komerční využití a podpořit tak jejich zavedení do praxe. K cílům programu patří také zajistit tvorbu výsledků VaV vedoucích k inovacím s vysokou pravděpodobností jejich komercializace a tím stimulovat inovace v podnicích (zejména malých a středních) s využitím výsledků VaV vzniklého s podporou veřejných zdrojů ve VO.

K specifickým cílům programu náleží zvýšení množství výsledků VaV a know-how, které podniky efektivně využijí při zavádění nových výrobků a služeb na trh či při inovování výrobních procesů, dále zvýšení celkového počtu nových a významně vylepšených výrobků a služeb uváděných na trh, zvýšení počtu nových a zdokonalených výrobků a služeb

vytvořených na základě výzkumu prováděného ve VO, rozšíření nabídky a obchodních aktivit podniků na základě inovací stávajících výrobků a služeb anebo vývojem zcela nových výrobků a služeb či zvýšení efektivity výroby v podnicích prostřednictvím zavádění nových či významně vylepšených výrobních procesů.

Navrhovaný program je rozdělen na dva podprogramy, které se odlišují způsobem realizace i možnými příjemci podpory.

Podprogram 1 (dále jen „PP1“) je zaměřen na podporu ověření možnosti využití výsledků výzkumu, které vznikají ve VO a které mají vysoký potenciál pro uplatnění v nových nebo zdokonalených produktech, výrobních postupech nebo službách s vysokou přidanou hodnotou a vysokou pravděpodobností posílení konkurenceschopnosti. PP1 je orientován rovněž na systémovou podporu fáze VaV, počínající dosažením prakticky využitelného výsledku VaV a končící ověřením možností jeho komerčního využití ve formě modelu, funkčního vzorku či prototypu. Příjemci v PP1 mohou být pouze VO, kterým bude poskytnuta podpora, ze které budou samy VO financovat konkrétní „dílčí“ projekty VaV. (Termín „dílčí“ projekt je zde zaveden pro odlišení projektu komerčního ověřování konkrétního výsledku VaV, který bude financován výzkumnou organizací, od celkového projektu, jehož návrh bude výzkumnou organizací podán v rámci PP1 programu GAMA). Předmětem těchto „dílčích“ projektů je ověření praktické využitelnosti výsledku aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje (tzv. „proof of concept stage“).

V podprogramu 2 (dále jen „PP2“) budou podporovány především projekty experimentálního vývoje realizované ve spolupráci VO a podniků a zahrnující dokončení funkčního prototypu, ověření jeho vlastností, ověření zkušební série a posouzení veškerých technologických, ekonomických, sociálních, zdravotních a dalších dopadů inovovaného výrobku resp. služby. Podporovány budou rovněž projekty, jejichž součástí budou činnosti aplikovaného výzkumu spojené s experimentálním vývojem a vedoucí k tržně uplatnitelným výsledkům. Podpora z veřejných prostředků bude tedy poskytnuta na celý proces vývoje nového nebo podstatně zdokonaleného výrobku, postupu nebo služby až po fázi těsně před zahájením jejich komerčního využití včetně podpory předcházejícího aplikovaného výzkumu v případě odůvodněné potřeby, což plně odpovídá v současnosti ve světě akceptovanému nelineárnímu modelu inovačního procesu. Poskytnutí veřejné podpory uchazeči bude pak podmíněno prokázáním vazby na podnikatelský plán podniku. V PP2 mohou být příjemci pouze podniky; VO se mohou účastnit pouze jako další účastníci projektu. V případě, že je projekt předkládán pouze podnikem či ve spolupráci podniků bez účasti VO, musí předmět řešení projektu prokazatelně vycházet z licence získané od VO či z výzkumu podpořeného z veřejných prostředků.

Navrhovaný program vychází ze současného stavu, kdy přechodová fáze mezi dosaženými výsledky VaV a jejich účinným praktickým využitím včetně komerčního zhodnocení patří v mezinárodním srovnání k aktuálně největším slabinám konkurenceschopnosti české ekonomiky. Strategické požadavky na zvyšování mezinárodní konkurenceschopnosti české ekonomiky přijaté vládou ČR a některá očekávaná rizika dalšího ekonomického vývoje v okolním světě kladou stále více do popředí schopnost rozvíjet

a využívat vlastní inovační potenciál. Program je proto zaměřen na ověření možnosti praktického využití výsledků VaV a na podporu projektů vedoucích ke komercializaci výsledků aplikovaného VaV a tedy jejich uplatnění v podobě nových nebo podstatně zdokonalených výrobků a služeb nabízených na trhu nebo ve výrobních postupech používaných k produkci příslušných výrobků či služeb.

Uvedený program rozšíří současný systém podpory výzkumu, vývoje a inovací v ČR a umožní dosáhnout jeho potřebné úplnosti a celistvosti, a to v souladu i se zahraničními zkušenostmi v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací. V zahraničí se veřejné podpoře komercializace výsledků VaV věnuje mnohem intenzivnější pozornost. Ve většině vyspělých zemí existují již řadu let státní programy a jiné formy podpory z veřejných prostředků orientované na vytváření funkčního „mostu“ mezi výzkumem a praxí. Návrh programu je zpracován v souladu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací. Jeho realizace bude v souladu s Národními prioritami orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které byly přijaty usnesením vlády ze dne 19. července 2012 č. 552. Zejména bude v kombinaci s ostatními programy TA ČR naplňovat systémové opatření „Podporovat inovační proces jako celek“ i další systémová opatření: „Posílit spolupráci mezi akademickým výzkumem, vysokými školami, aplikovaným výzkumem a aplikační sférou“ a „V podporovaných projektech položit důraz na diseminaci jejich výsledků, včetně popularizace“.

Délka trvání programu je navržena na 6 let (2014 – 2019). Veřejná soutěž ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích (dále jen „veřejná soutěž“) na výběr projektů do programu bude vyhlášena poprvé v roce 2013 se zahájením poskytování podpory v roce 2014 a následně budou veřejné soutěže vyhlášovány každoročně po dobu následujících 4 let, tj. v letech 2014 až 2017 se zahajováním poskytování podpory v letech 2015 – 2018. S ohledem na dosavadní české i zahraniční zkušenosti bude v PP1 minimální délka řešení projektů 36 měsíců a maximální délka řešení 60 měsíců. Délka trvání „dílčích“ projektů je omezena na minimálně 6 a maximálně 36 měsíců. V PP2 bude minimální délka řešení projektů 12 měsíců a maximální délka řešení 36 měsíců. Poslední veřejná soutěž (v roce 2017) bude vyhlášena pouze pro podprogram 2 a počítá se v ní s podpořením maximálně dvouletých projektů.

Vzhledem k celkovému rozpočtu programu se předpokládá cca 323 podpořených projektů, z toho 31 v PP1 a 292 v PP2. S ohledem na bonifikaci spolupráce v PP2 se očekává nejméně u 40 % projektů (tj. cca 117 projektů) řešení realizované ve spolupráci podniků s VO. Do řešení podpořených projektů by mělo být podle předpokladů zapojeno cca 547 subjektů, z toho zhruba 50 % malých a středních podniků. Počet očekávaných projektů a zapojených subjektů je orientační a byl odvozen od navrženého rozpočtu a předpokládané průměrné výše podpory na projekt a od předpokládaného podílu zapojení různých typů subjektů (VO, velkých, středních a malých podniků), přičemž předpoklady vychází zejm. ze zkušeností s relevantními programy TA ČR (zejm. dosavadního průběhu realizace programu ALFA) i dalších poskytovatelů, zároveň však zohledňují určitá specifika navrženého programu GAMA.

Podpora bude poskytována formou dotace právníkům osobám na způsobilé náklady projektu vymezené v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb., a podmínkami Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01) a formou zvýšení výdajů organizačních složek státu nebo organizačních jednotek ministerstva zabývajících se výzkumem a vývojem. Program bude realizován též dle Nařízení Komise č. 800/2008, kterým se v souladu s čl. 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem („Obecné nařízení o blokových výjimkách“).

Celkové výdaje na program mají činit 2 770 mil. Kč, z toho výdaje státního rozpočtu 1 798 mil. Kč. Tyto výdaje jsou na jednotlivé roky po dobu trvání programu rozvrženy v souladu s předpokládaným postupným vyhlášováním jednotlivých veřejných soutěží.

Nejvyšší povolená míra podpory je celkově za program 65 % (u PP1 100 %, u PP2 55 %), přičemž zbývající podíl prostředků musí příjemce a další účastníci projektu společně vynaložit na dofinancování projektu z neveřejných zdrojů. Tento podíl by měl motivovat příjemce podpory k efektivnějšímu využití veřejné podpory při realizaci projektu a také odpovídá zaměření programu. Z hlediska zaměření programu a s ohledem na získané zkušenosti z předchozích programů podporujících aplikovaný výzkum a experimentální vývoj z veřejných prostředků se očekává průměrná výše podpory na jeden „díleč“ projekt v PP1 cca 800 tis. Kč a cca 4 mil. Kč na projekt v PP2.

Program předložený nyní pod názvem GAMA vychází z návrhu programu EFKOM, který byl v roce 2011 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení. Nynější podoba návrhu programu reflektuje mj. obdržené připomínky.

Navrhovaný program GAMA představuje svým podprogramem 1 nový program, který v ČR v současnosti chybí, a naplňuje tak také úkol uložený TA ČR ve Strategii mezinárodní konkurenceschopnosti ČR pro období let 2012 až 2020 (viz usnesení vlády ČR ze dne 27. září 2011 č. 713), v rámci projektové karty č. 40, opatření e) - program na podporu „proof of concept“ aktivit.

Druhý podprogram je zaměřen obdobně jako část programu ALFA, resp. TIP, naplňuje tak (i když jen z malé části) smysl opatření č. 12, které bylo schváleno usnesením vlády ze dne 20. 12. 2012 č. 936, přestože nemůže představovat plnohodnotnou náhradu za programy ALFA a TIP. Zmíněné opatření reagovalo na fakt, že v roce 2013 dojde k radikálnímu snížení státní podpory aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje technologií s průmyslovým uplatněním (v roce 2011 byla vyhlášena poslední veřejná soutěž v programu TIP MPO a v roce 2012 programu ALFA TA ČR), od roku 2014 by pro tento segment nebyly již vyhlášovány veřejné soutěže.

Realizace navrhovaného programu bude mít výrazně pozitivní vliv na zvýšení spolupráce VO a podniků ve výzkumu, vývoji a inovacích, na rozvoj podnikatelského prostředí a zejména na žádoucí posílení konkurenceschopnosti ČR v perspektivních oborech.

Návrh programu nemá dopad na jiné veřejné rozpočty, na sociální oblast, na životní prostředí ani na rovné postavení mužů a žen.

Do mezíresortního připomínkového řízení byl materiál rozeslán *(bude doplněno)* s termínem zaslání stanovisek *(bude doplněno)*. V termínu bylo doručeno *(bude doplněno)* stanovisek. Vypořádání výsledků mezíresortního připomínkového řízení je uvedeno v části V. předkládaného materiálu.